

Миллий Тикланиш

Ўзбекистон Миллий тикланиш демократик партиясининг ҳафталик газетаси

2001 йил, 19 июн

10-11 (244) - сон

Мустақиллигимизнинг 10 йиллиги олдидан учрашувлар

Кундалик Фаолият Нима билан белгиланади?

ЎзМТДП Марказий Кенгаши раиси Иброҳим Ғафуров май ойида Сурхондарё вилоятида бўлиб, партиянинг вилоят фаоллари билан учрашиб қайтди. Улар билан вилоят кенгаши фаолиятини бошқа намунали вилоят кенгашлари иш даражасига қўтариш, партия моддий базасини изчи таъминот манбалари билан мустаҳкамлаш чора-тадбирлари қандай олиб борилаётгани ҳақида суҳбатлашди. ЎзМТДП Сурхондарё вилоят кенгашининг яқинда сайланган биринчи котиби, 13-қўрилаётган корхоналар бирлашган дирекцияси бошлиғи, Олий Мажлис депутати Эркин Донаев бу масалаларга доир ўзининг янги иш тажрибалари ҳамда режалар ҳақида гапириб берди.

Шунингдек, май ойида ЎзМТДП Марказий кенгаши котиби Муқимжон Қирғизбоев, Қашқадарё, Хоразм, Самарқанд вилоятларида ва 11-14 июн кунлари Андижон вилоятида бўлиб, вилоят кенгашларининг фаолияти билан яқиндан танишиди, жойларда партия ишларини жонлантиришнинг етакчи омиллари, режа ва тажрибалар ҳақида партия фаоллари билан фикрлашди. «Яқуний ҳулосалар ишларни тўғри ташкил этишда, партия бўғинларини малакали кадрлар билан таъминлаш нечоғли катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатиб турибди. Шу

билан бирга, ЎзМТДП Марказий Кенгаши билан вилоят ва туман кенгашлари, жойлардаги бўлимлар ўртасидаги алоқа кундалик фаолият даражасига кўтарилиши зарур. Бунга ҳар томонлама шарт-шароит яратиш тақозо қилинади. Халққа яқинлашув, гоёларнинг ҳаётий ифодаси ана шундай намоён бўлади» деди М. Қирғизбоев

Партия ҳаёти

муҳбиримиз билан бўлган суҳбатда. Шунингдек, 28 апрел куни ЎзМТДП Марказий кенгашининг фаоллари Иброҳим Ғафуров ва Уткир Ҳошимов Сирдарё вилояти Гулистон давлат университети жамоаси ҳамда талабалари билан учрашди. Учрашувни ЎзМТДП Сирдарё вилояти кенгашининг биринчи котиби, Гулистон шаҳар санитария ва эпидемиология станцияси врачлари Маматқул Бозорбоев олиб борди. Партиянинг Сирдарё вилоят кенгаши ташаббуси билан ўтказилган ушбу учрашувда Миллий тикланиш партиясининг бугунги ижтимоий-сиёсий ҳаётимизда тугган ўрни, ҳуқуқий демократик жамият қуриш жараёнаридаги иштироки, унинг ўз аъзолари билан муносабати ҳақида йиғилганлар ўзларини қизиқтирган саволларига жавоб

олдилар. Унда шоир Тўра Сулаймон, шоира ва журналист Холида Пардабоевалар ўз ижодларидан намуналар ўқиб берилди.

Шу мазмундаги учрашув 14 июн куни II-Тошкент Давлат медицина институтини жамоаси билан ҳам бўлиб ўтди. Уни мазкур институт ректори, медицина фанлари доктори, профессор Ҳамид Каримов олиб борди. Институт жамоаси Миллий тикланиш партиясининг зиёли гоёларига хайрихоҳ эканликларини, у билан ҳаммуоим ҳам мунавий ҳамкорликда иш олиб бораётганини билдиришди. Партия нашри бўлган «Миллий тикланиш» газетаси билан мунтазам танишиб борилаётганини айтиб, партия ва газета фаолиятига доир ўзларининг самими мулохазалари билан ўртоқлашди. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Уткир Ҳошимов, Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиёва, шоира Узро ўқиган ижодий намуналар учрашувга янада кўтаринки руҳ бағишлади.

– Миллий мафкура, миллий истиқлол гоёлари ҳақидаги таъсирчан ва ҳаётий тушунчалар кишилар дунёқарашда мана шундай яқинликда, дилқаш, самимий суҳбатларда мукамалроқ акс этади, – деб таъкидлади институт ректори Ҳамид Каримов ташриф буюрган меҳмонларга миннатдорчилик билдирар экан.

27 июн – Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни

Қарийб кунда хонадонингизга қадам ранжида қиладиган журналист ҳақида икки оғиз сўз айтгимиз келиб қолди. Ким экан, дейсизми? Муҳаммадҷон Обидов, «Ахборот»нинг Фаргона водийси бўйича муҳбири – ўша инсон ҳақида. Тан олинг, Муҳаммадҷоннинг бирорта кўрсатувини шунчаки, эътиборсиз томоша қилмайсиз. У биринчи лавҳаси, биринчи сўзи биланоқ телестомоабинни «аҳа» этди ва унинг диққатини бир лаҳза бўлса-да, қўлидан қўймайди. Бунинг учун у телеахборотчи журналист тасаруфидати барча имкониятлардан максимал фойдаланишга ҳаракат қилади. Ижодкорлар тилида бу, фойда оғиз сўзи билан «бадий маҳорат» деб аталади. «Ахборот» да-

ЎЗБЕК МАТБУОТИ:

УЧ АСРГА ЮЗЛАНИБ МИЛЛИЙ НАШРЧИЛИГИМИЗ ТАРИХИГА БИР НАЗАР

XIX асрнинг иккинчи ярмида Тошкентда капиталистик саноят ривожланиши боғиби, йирик корхона эгалари юзага келди, шаҳарда маҳаллий халқ вакиллари билан бир қаторда оддий рус кишилари ҳам зўрайиб бораётган эксплуатация эзувига тушиб қолди. Буни биз матбаа-ноширхоналар тарихи, яъни Ўрта Осиёда наشريётнинг шаклланиши ҳамда ривожланишида, шунингдек, октябр инквизицияси матбаачи-ишчи кадрлар сони ортиб боришида ҳам кузатишимиз мумкин.

...1897 йилда Тошкент аҳолисини оммавий рўйхатга олиш ўтказилган. Мазкур рўйхат маълумотлариغا қараганда, 116 киши полиграфия-матбаа соҳасида ишлаган бўлиб, уларнинг 33 нафари ёки 28,4 фоизи маҳаллий халқ вакиллари бўлган. XX асрнинг бошланғич даврида бу соҳа ходим-

ларининг сони 676 кишига етган, матбаалар сони икки ва undan ортик даражада ўсган. Босмахоналарда ишловчи матбаачиларнинг 72 нафарини ўзбеклар, 472 нафарини руслар, қолган қисмини турли миллат вакиллари ташкил этган. Маҳаллий миллат вакиллари асосан пахта тозалаш ва уни қуритиш, ёғ ишлаб чиқариш корхоналарида қора ишларни бажаришга жалб қилинган. Бунинг асосий сабаблари аввало янги босиб олинган худудда маҳаллий халқ вакиллари ишонч билдирилмаганлиги, иккинчидан – кўпчилик рус тилини билмаслиги, учинчидан – четдан ўлка санюитига келтирилган ишлаб чиқариш техникаси, яъни ускуналарнинг нотанишлиги эди. Шу туфайли ўлканинг йирик санюитларида етакчи соҳатехник анжомлар билан боғлиқ бўлган юмушларда рус ишчилари ишлаган. Бундан ташқари Россия-

ЎРТА ОСИЁДА ПОЛИГРАФИЯ-МАТБАА ТАРМОКЛАРИНИНГ ВУЖУДГА КЕЛИШИ

1865 йилда тузилган Туркистон области илгари Оренбург генерал-губернаторлиги таркибига бўлганлиги, 1867 йилдан бошлаб алоҳида Туркистон генерал-губернаторлиги ташкил топгандан сўнг

Бир пайтлар фан ва техника ривожланиб, китъалар, минтақалар ва давлатлар орасида иқтисодий, сиёсий, маданий алоқалар йил сайн ўсиб, жаддалашиб борар экан, миллатларнинг ана шу жараёнда қўшилиб кетиши муқаррар ва бу жараёни ҳеч қандай куч тўхтаётган бўлмади, дер эдилар. Лекин миллатлар бунинг истамадилар, худди ҳар инсон ўзининг йўқ бўлиб кетишини истамагандек, миллатлар ҳам қўшилишни хуш кўрмайдилар. Миллатлар яқинлашиши муқаррар, лекин улар қўшилмайдилар – тарихий тараққиётнинг ҳулосаси ана шундай. Аммо, ўша даврда тарғибот ва ташвиқот бизни кўп жиҳатдан чақалитиб турди, шулардан бири халқимизнинг урф-одатлари, расм-русум ва анъаналари масаласи эди.

Тўй-томшога ва маъракатлари камтарона ўтказиш ҳақида гапирилмаган йиқини «ҳа, тузуқ...» деб қўқолишди. Нега? Масаланинг асосий нуктаи назардан

қарашга ҳаракат қилиб қўрайлик. 1917 йилгача бўлган даврда «тўйлар камтарона бўлсин! Бебилиски харажат ва исрофгарчиликка йўл қўймайлик!» каби широрлар бўлган эмас. Хар ким қўлидан келганича, илкониятга қараб тўй қилверган. Шўро ҳокимияти

ТЕЖАЛГАН МАБЛАҒ НИМАГА ЯРАЙДИ?

эса юртимизга «Йўқолсин бойлар!» шиори билан қирғиб келди. Юқорида тилга олинган шоир ана шу шўро тамойилининг Ўзбекистон воқелигига тadbик этилишидан бошқа нарса эмас эди. Сохта коммунизм гоёларини ўзига ёт деб билган халқимиз, болшевикларнинг «тўйлар камтарона бўлсин!» деган шиори ва талабини қабул қилмади.

Масалани ана шу тарзда таҳлил қила бошласак, аста-секин миллий мента-

Эдингизда бўлса, газетамизнинг 2000 йил 8 феврал сонида Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасининг 1-босмахонаси фаолиятига 100 йил тўлганлиги, бу босмахонага илк асос солган Ўзбек зиёлиси Фулом Ҳасан Орифжоновнинг муқовалаш устахонаси ҳақида ҳикоя қилувчи Азиз Бобохоновнинг «Уни Фулом Ҳасан Орифжонов дер эдилар...» сарлавҳали мақоласи эълон қилинган эди. Узоқ йиллар наشريёт соҳасида етакчи вазифаларда фаолият олиб борган муаллиф Азиз Бобохонов бу мавзунинг янада кенгроқ ёритиш мақсадида Ўрта Осиё, жумладан, Ўзбекистонда матбаа тарихи билан боғлиқ манбаларни ўрганиб, таҳлил қилиб, шулар асосида ҳукмингизга ҳавола қилинаётган ушбу мақолани қозғога туширган. Азалдан зиёли халқимизнинг ҳар қандай даврда ҳам сўнмаган маърифий интилишлари, тараққиётга элтувчи маърифатнинг ҳаёт қадар қадрлиниши, миллий наشريётчилигимиз тарихига доир маълумотлар ҳеч қимни бефарқ қолдирмайди, деб ўйлаймиз.

Тўқсонинчи йилларнинг охирига келиб ўлка Еттисув (бу вилоят 1882 йили Степное генерал-губернаторлигига қўшилиб, 1889 йили яна қайта Туркистон губернаторлиги иктиёрига ўтганди), Сирдарё (1867), Самарқанд (1867) ва Закаспий (1897) вилоятларига бўлинганлиги, Бухоро ва Хива хонликлари ҳам ўлка губернаторлигининг назоратидалиги, Сирдарё вилоятининг маркази Тошкент хисобланганлиги тарихий солномадан маълум. Бу тарихий саналарни

эслаб ўтишдан мақсад, матбаа базалари юқори маъмурий ташкилотлар томонидан биринчи бор вилоят марказларида вилоят вақтли матбуот ўчоқларини вужудга келтиришдан бошланганини таъкидлашдир. Иккинчидан, бу вилоятлар марказларида яшовчи маҳаллий халқ вакиллари китобатчиликка мейр қўйиб келган бўлиб, ноширчиликка бўлган қизиқиш, матбаа бўлган эҳтиёжи негизда катта шаҳарларда шахсий босмахона-наشريётхоналар аллақачон ташкил бўла бошлаганди. (Давоми 2-бет)

ТАФАККУР ЁЛҚИНЛАРИ

Уйни бошқаришда туғиладиган муаммоларни тушунадиган ҳар бир аёл мамлакатни идора қилишда пайдо бўладиган муаммоларни бемалол тушунади. Маргарет ТЭТЧЕР Ютуқ улуг одамларни яратди. НАПОЛЕОН I Ҳокимият – бу шундай дастурхонки, undan ҳеч қим ўз ихтиёри билан туриб кетмайди. Фозил ИСКАНДАР

Агар булбулнинг бўйинига бўйинтуруқ осиб қўйилса, у тулга ошиқ бўлишни ҳаёлига ҳам келтирмайди. «МТ»

МЕН БОЙИМОҚЧИ-МАН, ҚАРЗ БЕРИБ ТУРСАНГ

ТЕЛЕВИДЕНИЕ УЧУН ТУГУЛГАН ЖУРНАЛИСТ

стурда берилмаган, нари борса, уч лаҳза асосида Муҳаммадҷон Обидов вазиғатга тўла эгалик қилади. Ундаги зўра-ринки парос беҳтёр томошабинга қўлади. Мана шу пафос ҳатто унчалик қизиқарли бўлмаган хабарини ҳам қатти эътибор билан қўриша ундайди. Ижодкорлар тилида бу, профессионализм дейилади.

Ҳозирги давр журналистика-миз муаммолари ҳақида сўз борганида ижодкор журналистнинг бадиий маҳорати, профессионал савияси тўғрисида кам тўхталамиз. Вақоланки, бу каби касбий фазилатлар ижодкорнинг қўлидан-қўп инсоний ўзига хосликларини ҳам қамраб оладик, уларнинг барини бир ипта териб, кўз-қўз эга олиш учун кузатишларини тақозо этади.

Олтмишинчи йиллар охирида журналист бўлиш орузида Ўрта Осиёнинг турли чеккаларидан Тошкентга келиб, журифақда ўқиб бошлаганлар орасида сартушларга бой «олтин» давримизнинг худди-беҳуда ўтган кун ва ҳафталарини энди эсласак вақтдан самарали фойдаланишда Муҳаммадҷонга тенг келадиганимиз кам экан. Муҳаммадҷон бизга ўхшаб соатлаб тўп қувласам, тонгтоғаргага шахмат суришмас, фикри хаёли тележурналист бўлиш эди!

Эътибор берилсизми, баъзи ҳамкурсларимиз университет паттасини қўлга олгач ҳам матбуотнинг қайси кўчасидан кетишини билмаётган гапириб юрса, Муҳаммадҷон Обидов иккинчи курсдаёқ ижод йўлини, тақдирини телевидение билан чамбарчас боғлаб улгурган. У телевидениедан бери келмас эди. 70-йилларнинг бошларида ҳали техник жиҳатдан бирмунча фариб бўлган телевидениенинг «Ешлик» тахриригидан муҳаррирлик қила бошлаган М. Обидов «ярқ» этиб кўзга ташланди. У тайёрлаган «Сенинг замондашнинг» кўрсатувини ёшлар ўртасида жуда оммалашиб кет-

Холмурад ОЛЛОНОЗАРОВ, Хуршид ҒУСТУМУҲАММАД

<p>Бу сонда:</p>	<p>2-бет: «ЭНГ ЯҚИН СЎЗ...» ЯҚИНИДА...</p>	<p>3-бет: GERMANIA DALASIDA KEЧGAN ORZULAR</p>	<p>4-бет: ЎРИК КОЛА — ДАРМОН ТЎЛА</p>
------------------	--	--	---

